

Oljuskattalógin so gott sum liðug

– Vit eru so gott sum lidnir við okkara arbeiði, og eg vænti, at lógin fer til politiska viðgerð um ein góðan mánað, sigur búskaparfrøðingurn, Petur Joensen, á Oljufyriritingini

ELI GUTTESSEN

Nú er oljuskattalógin komin so nækk á, ut roknað verður við, at hon fer til politiska viðgerð um ein góðan mánað.

Ein arbeiðsbolkur undir Oljuraðleggingarnevndini hevur staðið fyrri til tekniska partinum av loyngarbeiðinum, og hesin bólkur fer ein av fyrstu døgnum at handa Oljuraðleggingarnevndini sitt arbeiði.

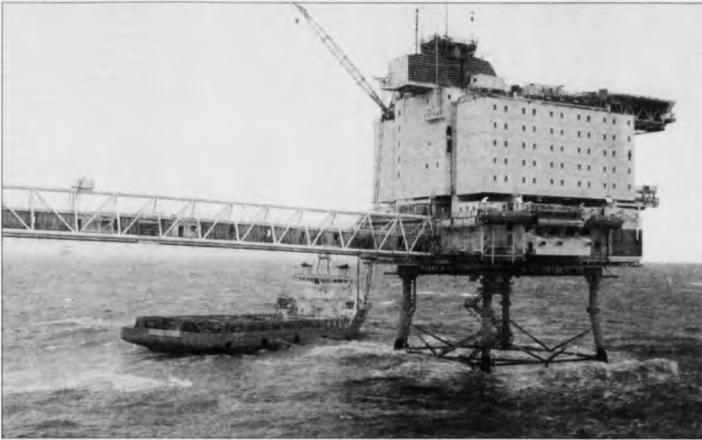
Formelt er tað Oljuraðleggingarnevndin, sum skal avlevera uppskotið til landstýrsmannin við skattalóginum, eftir at nevndin er liðug at viðgera uppskotið.

Hvussu langa tíð nevndin fer at brúka til at viðgera uppskotið, ber ikki til at siga, men roknað verður við, at nevndin kann verja um ein mánað, og tí verður nevnan talan um drúga nevdarvæðing.

Roknað verður tí við, at landstýrsmáðurin við fíggingarmálum, Kárlin Hansen, langu um ein mánað fer at leggja uppskotið um oljuskattalag fyrri tingið.

Lógin hættar

Orsøkin til, at tað nú hættar við at fáa oljuskattalóginu í gildi í Føroyum, er millum annað, at lógin er ein fortreyt fyrri, at farast kann undir fyrstu utjóðingarfur.

Landstýrið hevur ádur boðað frá, at fyrsta utjóðingarfur fer at fara til vinnu

– Hagar til galdandi skattalag hevur bert havt gildi ut í trýggjar fjórðingur, og tí hevur meginparturin av landgrunninum hagar til lógin.

Nýggja oljuskattalógin fer fyrst og fremst raka tey flestu og teir persónar, sum beinleiðis verða við í eini málgrøp, oljuvinnu á landgrunninum.

Hvussu langt lógin rakkur, er ikki heilt avgerð enn, tí eingin vest rættiliga, hvar myndugt málgrøp er um landgrunn.

Hetta skal fast upp á pláss í samráðingum við okkara grannar í næstum.

Lógin hevur altjóða snið

Petur Joensen á Oljufyriritingini sigur, at arbeiðsbolkurinn hevur verið mannabur við dugnaligum fólki og hevur sømuleiðis ráðfært seg hjá utlendskum fyrirkum og myndugleikum.

Ti metir hann, at lógin stendur fullt mat við altjóða reglur á økinum.

– Hetta hevur verið neyðugt, tí ut hær krav til oljulegini kann gera, at hesi velja at halda seg burtur. Verður til dæmis láttu á einum øki, so má slaska á øðrum. Hetta er ein balansugongd sum politikkurarnir, vinnu neyðst at hava í tankunum, sigur Petur Joensen.

– Sjálvsagt hevur lógin til uppgávu at tryggja samfelagnum innleiðing, men neyðugt er at taka høvdið fyrri øðrum alternativum her heima og uti í heimi, sigur Petur Joensen.

– Oljuvinnan er ein altjóða vinna, og arbeiði verður við málgrøpum yvir langt árámal, tí er sera umráðandi, at vit melda rætt ut, ta vit melda ut, sigur Petur Joensen.

– Men hin vegin leggur henda lógin ikki upp til, at oljulegini fara at arbeiða undir frammanundan kendum skattakravum.

Tað vil til eina og hvørja tíð vera upp til politiska myndugleikan at broyta skattalóginu, sigur Petur Joensen.

Enn kann eg ikki uttala um innihaldið í lóginu í smátt, tí lógin hevur sum sagt ikki verið til politiska viðgerð enn.

Upprunliga var tað ein arbeiðsbolkur við Claus Ruusussen, Arna Olafson og Allan Skaalum, sum gjørdi tyngsta partin av fyrirkvæingarárbeiðinum til oljuskattalóginu.

Men síðan fóru Arni og Allan ut nevndini, og Petur Alberg Lamhauge og Petur Joensen komu inn í stóðin.

Seinni varð arbeiðsbolkurinn við Jens Nólse Dam, Dan Knudsen og Atla Leo, sum allir eru fulltrúar í umstingini.

Framtíðin liggur á botninum

Framtíðarinnar oljuboring fer fram beinleiðis á havbotninum og ikki við stórum tornum. Hagar til hevur olja verið pumpað upp saman við gassi og vatni, men nú er ætlanin bert at pumpa olju

LEIF LAADAL

Norðmenn arbeiða í hesum døgum við ætlanum um ein betri havbotnborngar.

Sum nú er, verður oljan frá havbotnsteinum pumpað upp saman við gassi og vatni. Síðani verður oljan skild frá, og vatnið renað og steytt ut aftur. Tað nýggja við teimum ætlanum, sum Statoil arbeiðir við í løtuni, er at sleppa frá at pumpa bæði olju, gass og vatn upp.

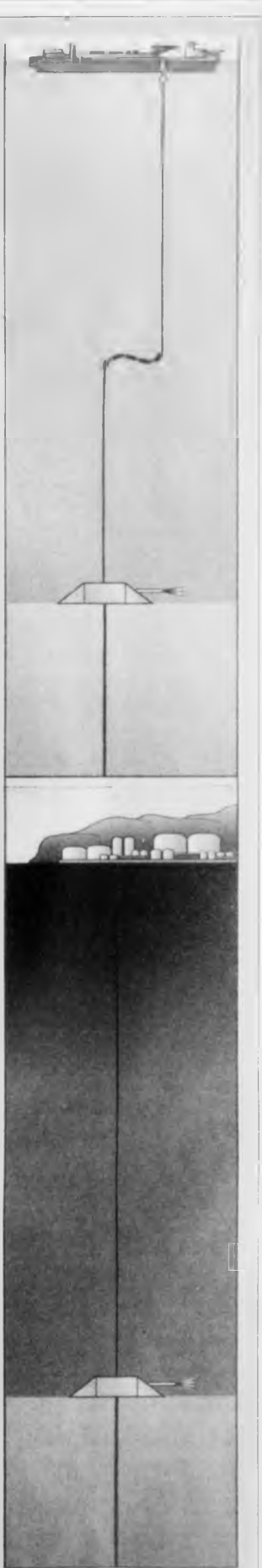
Ov dyrt

Um oljan skal pumpast upp saman við vatni og gassi, so er hetta meira kostnaðarmikið, enn um bert oljan blev pumpað upp. Um tað slepst undan at pumpa upp saman við vatni og gassi, so betir hetta eini um umhvørvið. Tá id vatnið skal rensast og steytt á nýggja aftur, er tað tuffast at fáa hetta heilt reint, og eini er tað ein torfer prósa.

Um tað eydnast at finna einu skapan, har tað slepst undan at pumpa vatnið við upp, so hevur hetta við sær, at øll utgerðin, sum verður brukt í dag, kann reðurast, so at skilja, at ræri kunnu vera minni og frakta einu nógvu olju. Einu kann boyva, id flytur omaná, verða minni.

Nærum 300 metrar Longu nú arbeiða norðmenn við tilkum botn-pumpastøðum á 300 metrar dybd. Um tey felag, sum fara at pumpa við Føroyar, fara at brúka hesa skapan, tað fáa vit at sigga, men um meiningin heldur fram við somu ferð, sum hagar til, so kann tað væl hugast, at tað slepst undan alt ov nógur permanentum tornum. Sjálvandi mugu botnsteinir standa, meðan sjálvt holið verður brott, men tað kann einu hugast, at botnsteinir fara at megna at bráa fyrri sjálvar.

Norðmenn arbeiða í løtuni við einari ætlan, so tað slepst undan at pumpa vatn og gass upp saman við oljuni. Hesi sonevndu separátionerlegg verða roynd fyrstu ferð komandi summar

– Eitt arbeiðsorgan vantar

Um føroyskir politikarar skulu sleppa undan tí trýsti, sum verður lagt á teir í sambandi við regulering av arbeiðsmarknaðarviðurskiftum, átti ein stovnur at verið settur, sum bert tók sær av tilkum - ein stovnur, sum arbeiði undir sama sjálvstøði, sum til dæmis tjóðabankin, heldur Jógvan Mørkøre, samfelagsfrøðingur

LEIF LAADAL

Nú hevur verið skrivað nógv um frádráttarskipanina hjá handverkunum og ta skering, sum landstýrið hevur fram í sambandi við handverksligt arbeiði í utlandum. Hvussu skulu hesar stóður loysast?

Jógvan Mørkøre, samfelagsfrøðingur, sigur, at allar arbeiðsmarknaðarpolitikkur uti at verið samlaður í einum stovni, ella hjá einum organi, sum er leyst frá beinleiðis politiskum trýsti.

Eins og rentan

Hesin stovnur, sum Jógvan Mørkøre tassar um, kundi sloppið at arbeiði við teimum reguleringum, sum mugu til á arbeiðsmarknaðinum, uttan at nakar, sum blandað seg uppí.

Jógvan Mørkøre sammetir tann struktúr, sum hesin stovnur átti at havt við ein nationalbank, sum hevur friar teymar, tá id til

politiska valdið í tí dagliga. Hetta hevði verið gott fyrri beði stovnin og fyrri politikaran, meinar Jógvan Mørkøre. Politikkurin hevði sloppið undan tí trýsti, sum alhugabolkarnir hava tað við at leggja á hann.

Heima og uti

Eitt tilkum organ kundi tikið sær av teimum broytingum, sum henda á arbeiðsmarknaðinum. Funnid utav nær tað samfelagsbúskaparlaga loysir seg at hava arbeiðsmeyna heima, og nær tað loysir seg at hava ein part av henni uti.

Stovnurin hevði so skulu tikið sær av tí -skitna- arbeiði, sum tað er at skera stuðulaskipanir, men har afturimoti verða avgerðir, ella konjekturreguleringurnar, tiknar av fólki, sum hugja um samfelagið í síni heild.

Jógvan Mørkøre hevur ikki nakra patentkoyan uppá tey nógvaliga tal, sum skulu til, tá id hugast verður um stuðul- ella frádráttarskipanir. Hann leggur enná afturat, at tað ikki er sunkurt, at frádráttarskipanir eru tann

ingur, sum arbeiða uttanlands, átti at verið stuðul, ella um teir áttu at verið stuðlaðir sum heild. Stovnurin átti at havt skottir millum seg og tað

Jógvan Mørkøre, samfelagsfrøðingur, heldur, at allar arbeiðsmarknaðarpolitikkur uti at verið samlaður í einum stovni, ella hjá einum organi, sum er leyst frá beinleiðis politiskum trýsti

Søgan sigur Føroyingar hava altíð leitað sær ut. Hverja ferð tað hava verið niðurgangandi í Føroyum, hevur ein partur av arbeiðsmeyni sakið seg uttanlands. Hetta heldur Jógvan Mørkøre er gott. Ikki bara tí at so varð arbeiði til tey, sum søtu eftir, og tað almenna slapp frá at gjalda fyrri tey, sum gingu uttan arbeiði. Einn tann tryggleiki, sum fylgir við, er verður at hava í huga, sigur Jógvan Mørkøre. Føroyar er nærum 100 % tungdar at fiskvinnuni, meðan tey, sum fara ut, at finna sær arbeiði, ikki eru tengd at henni. Samfelagið má stuða teimum, sum eru uttanfyri Føroyar og arbeiða, tí hetta gerð landið minni viðkvæmt, um einu tann fiskaprisurin minnar.

Um tey, sum arbeiða í utlandinum, skulu stuðlast beinleiðis við frádráttum, er ikki til at siga, sigur Jógvan Mørkøre, tað kann vera, at ein heilt annar stuðul er tann betra loyvin.

Eitt er í hvussu so er heilt skeivt, heldur Jógvan Mørkøre, og er tað at biðja fólki fara av landinum at finna sær arbeiði. Altså at kvetta við fæðilandi eina tíð.

Tað rættis er, heldur samfelagsfrøðingurn, at tað almenna, heilt via ein óheftum stovni, stuðlar teimum, sum fara ut at arbeiða, men samstundis leggur fyrri til, at tey varðveita ált tilknýti til úygjarnar.

Enn kann eg ikki uttala um innihaldið í lóginu í smátt, tí lógin hevur sum sagt ikki verið til politiska viðgerð enn. Upprunliga var tað ein arbeiðsbolkur við Claus Ruusussen, Arna Olafson og Allan Skaalum, sum gjørdi tyngsta partin av fyrirkvæingarárbeiðinum til oljuskattalóginu. Men síðan fóru Arni og Allan ut nevndini, og Petur Alberg Lamhauge og Petur Joensen komu inn í stóðin. Seinni varð arbeiðsbolkurinn við Jens Nólse Dam, Dan Knudsen og Atla Leo, sum allir eru fulltrúar í umstingini. Vit fara seinni at viðgera innihaldið í lóginu meira nógvaliga.